

La feina de la llevadora a Torroella de Montgrí

Fins fa uns quants anys, a tots els pobles, hi havia llevadora. Aquesta persona, no només assistia els parts, sinó que també tenia cura dels mals de les dones, donava consells sexuals i coneixia remeis per continuar o interrompre els embarassos. Intervenia en moltes qüestions de parella i el seu parer era fortament respectat. La llevadora assistia a tots els bateigs i la seva figura atrafegada i amb una bossa gran era familiar arreu de la vila.

Però, en avançar les tècniques, les dones van començar a anar als hospitals i a les clíniques per tenir les criatures, i va semblar que la llevadora ja no tenia feina i que no calia que fos als pobles sinó als centres assistencials. Pensar això fou un gran error i a la nostra vila tenim dades que ho fan veure.

Al partit mèdic format per l'Estartit, Torroella de Montgrí i Ullà, fins l'1 de setembre de 1980, no es disposava de llevadora titular. Feia anys, havia mort la senyora Justa, la qual ja no exercia de feia molt temps, ja que era molt gran i estava malalta.

Davant d'una població de més de 6.000 habitants, amb un 23% de dones en edat fèrtil, el repte que vaig trobar per iniciar la Consulta d'Infermeria Materno-Infantil (Llevadora), era força important. La feina pròpia de la llevadora en els municipis consisteix a atendre la població en els següents aspectes:

- Control i seguiment de l'embaràs
- Educació Maternal-Escola de Mares
- Atenció durant el puerperi
- Orientació familiar

Aquestes funcions no es porten a terme d'una manera aïllada sinó en col·laboració amb la resta de membres de l'equip sanitari local (metges, infermeres, assistent social), els serveis de la Seguretat Social (ICS), a Girona, i l'Ajuntament.

A continuació, passarem a explicar cada apartat acompanyant-lo d'un gràfic on es pot veure el nombre anual d'usuaris i com s'ha anat incrementant d'any en any.

Les dades que presentem aquí corresponen al període comprès entre el primer de setembre de 1980 fins el 31 de desembre de 1986. Les dades del 1987 encara no estan comptabilitzades.

1. Control i seguiment de l'embaràs:

La vigilància de l'embaràs, tan aviat com se'n té certesa, mitjançant controls periòdics de la seva evolució, és la manera més senzilla d'evitar i preveure complicacions, tant en el creixement de la criatura i en el decurs del part com en la salut de la mare (Quadre 1).

Quadre 1:

Any	Total dones	Torroella	l'Estartit	Nombre de visites	Torroella	l'Estartit	% Utilització
1-IX/31-XII 1980	14	13	1	57	55	2	4,14
1981	41	37	4	169	156	13	4,40
1982	39	38	1	176	170	6	4,90
1983	42	40	2	168	165	3	4,40
1984	55	47	8	254	219	35	4,80
1985	60	56	4	286	272	14	5,02
1986	52	45	7	289	244	45	5,90

2. Educació Maternal - Escola de Mares:

Les tècniques modernes d'atenció al part, fan necessària la col·laboració activa de la dona, un coneixement previ del procés del part i, sempre que sigui possible, l'ajut de la parella; això requereix una bona informació, preparació física adequada i l'aprenentatge de tècniques d'ajut.

En el nostre cas, posem a l'abast de tothom, classes setmanals de Preparació al Part i Puericultura. S'imparteixen al Consultori Municipi de Torroella i també hi acudeixen dones d'altres pobles (Quadre 2).

Quadre 2:

Any	1 de set. a 31 des.	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Nombre dones							
Municipi	7	9	34	36	30	50	57
Altres pobles	--	--	7	7	11	11	6
TOTAL	7	9	41	43	41	61	63

3. Atenció al Puerperi:

Després del part, i durant un mínim de 4 setmanes, la llevadora és la responsable del manteniment de la salut de la mare i el nadó. La seva feina és assessorar la mare perquè pugui tenir cura d'ella mateixa i del nadó i pugui alimentar-lo correctament i ajudar la família en l'adaptació i integració del nou membre.

L'assistència es fa al domicili els primers dies i es continua al consultori fins passada la quarantena.

Durant l'any 1987, es va començar el «Programa de Seguiment de Nadons», que consisteix en el pesatge setmanal i sistemàtic del nen fins les vuit setmanes. La primera visita al pediatre es fa entre els 15 i els 30 dies i la segona un mes més tard. D'aquesta manera, queda coberta l'assistència en aquesta primera època difícil per a totes les mares, sobretot per a les primerenques (Quadre 3).

Quadre 3:

Any	Nombre total dones	Torroella	l'Estartit	Nombre total visites	Torroella	l'Estartit	% Utilització
1-IX/31-XII 1980	2	2	--	9	9	--	5,5
1981	24	26	3	79	72	7	2,72
1982	34	34	--	91	91	--	2,67
1983	39	38	1	104	102	2	2,66
1984	40	37	3	110	100	10	2,75
1985	49	46	3	140	131	9	2,85
1986	50	45	5	146	133	13	2,92
TOTAL	243	228	15	679	638	41	2,79

4. Orientació Familiar i Ginecologia:

La utilització de mitjans anticonceptius és cada dia més estesa. Si bé a la consulta de la llevadora no pot fer-se una tasca completa fins que disposem de la col.laboració d'un ginecòleg, són nombroses les consultes informatives, on s'expliquen els mètodes a l'abast i s'ajuda les parelles a escollir, i també es resolen els petits dubtes tals com dia de prendre el medicament, petites molèsties, etc. (Quadre 4).

Quadre 4:

Any	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Torroella	--	6	5	10	6	15	28
L'Estartit	--	1	1	2	--	1	2
TOTAL	--	7	6	12	6	16	30

En aquests moments la Generalitat de Catalunya ha començat a engegar l'anomenat «Programa d'Atenció a la Dona». Per elaborar-lo han estat molt valuoses les dades fins aquí exposades i aquesta llevadora forma part de la Comissió Tècnica que l'ha estructurat i l'està posant en marxa perquè totes les dones puguin retrobar la figura enyorada de la llevadora a qui podien explicar-se moltes coses difícils de dir al metge per la seva naturalesa física. Les llevadores d'avui dia són professionals qualificades amb coneixements tècnics que els permeten exercir la seva tasca amb gran qualitat.

Però res de tot això seria possible sense una resposta per part de la població. En el cas concret de Torroella hi ha hagut una gran acollida del servei, la qual cosa ha justificat plenament la seva existència i expansió. Cal donar les gràcies a les usuàries, les dones del poble, que amb la seva confiança ens han donat experiència i ganes de treballar i millorar dia a dia.

Anna Sanés i Espert